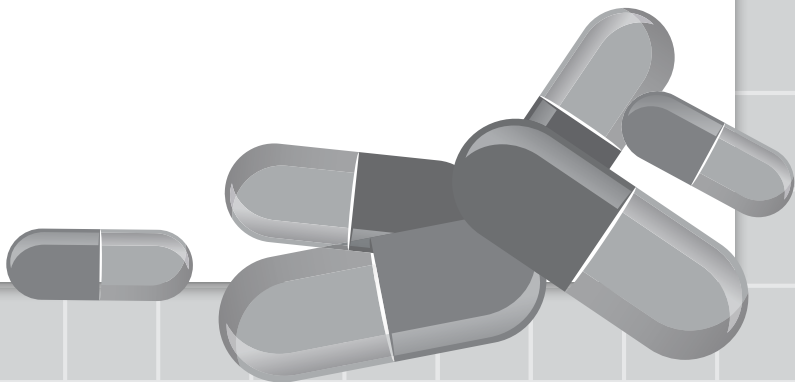


10 μύθοι

για τα ΜΥΣΥΦΑ



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
Ν.Π.Δ.Δ.



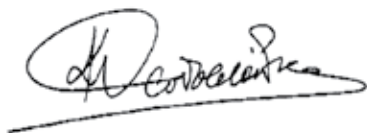
Συνάδελφοι

Εδώ και αρκετό καιρό έχει διαφανεί η αρπακτική διάθεση των super markets και άλλων μεγάλων εμπορικών επιχειρήσεων να αποσπάσουν κομμάτι της φαρμακευτικής περίθαλψης, σαν ένα ακόμα συστατικό του προϊόντικού τους μίγματος. Δυστυχώς, τα συμφέροντα αυτά βρήκαν συμμάχους σε πολιτικούς, υπέρμαχους της άκριτης «φιλελευθεροποίησης» της αγοράς, και σε τεχνοκράτες, **που δεν υπολογίζουν κανένα κοινωνικό κόστος ή ανθρώπινη παράμετρο μπροστά στο κέρδος.**

Οι πιέσεις που δέχεται το ασφαλιστικό σύστημα σε όλη την Ευρώπη και η οικονομική κρίση στη χώρα μας αποτέλεσε γι' αυτούς τους κύκλους τη χρυσή ευκαιρία για τον στόχο τους, που δεν είναι άλλος από την άρση της αποκλειστικής διάθεσης από τα φαρμακεία των μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων (ΜΥΣΥΦΑ = Μη Υποχρεωτικώς Συνταγογραφούμενα Φάρμακα), καθώς και άλλων ευαίσθητων για την υγεία προϊόντων (συμπληρώματα διατροφής, βρεφικά γάλατα).

Στην προσπάθειά τους να «χρυσώσουν το χάπι», υιοθέτησαν μια σειρά από μύθους που, ναι μεν δεν αντέχουν σε αντικειμενική κριτική, είναι όμως πρόσφοροι για λαϊκισμό σε μια χώρα που υποφέρει από τις συνέπειες της κρίσης.

Ο Πανελλήνιος Φαρμακευτικός Σύλλογος, αλλά και ο κάθε φαρμακοποιός, έχουν την υποχρέωση να απαντήσουν σε αυτήν τη δημαγωγία υπεύθυνα, με αντικειμενικά και επιστημονικά επιχειρήματα και με γνώμονα την εξυπηρέτηση της δημόσιας υγείας και της φαρμακευτικής περίθαλψης. Οι παρακάτω γραμμές είναι αφιερωμένες σε αυτήν την προσπάθεια.



Κυριάκος Θεοδοσιάδης
Πρόεδρος ΠΦΣ
Δεκέμβριος 2013

10 ΜΥΘΟΙ ΓΙΑ ΤΑ ΜΥΣΥΦΑ

1. «Τα ΜΥΣΥΦΑ είναι απλά φάρμακα, χωρίς παρενέργειες. Μπορεί να τα αγοράζει ο καθένας μόνος του, χωρίς συμβουλή από τον φαρμακοποιό.»

Τα ΜΥΣΥΦΑ είναι φάρμακα, με όλες τις ιδιαιτερότητες και τους περιορισμούς για λόγους Δημόσιας Υγείας και ασφάλειας. Η διάκριση μεταξύ συνταγογραφούμενων φαρμάκων και μη συνταγογραφούμενων δεν έχει σχέση με επιστημονικά ή ιατρικά κριτήρια, αλλά μόνο με οικονομικά και ασφαλιστικά. Πιο απλά, είναι μια διάκριση που επιτρέπει στο ασφαλιστικό σύστημα να μην αποζημιώνει τα ΜΥΣΥΦΑ και δεν αφορά την «ασφαλή χρήση» ή την «έλλειψη παρενεργειών».

Το αντίθετο ακριβώς συμβαίνει. Τα φάρμακα αυτά, όπως και όλα τα άλλα, έχουν σοβαρές αντενδείξεις και η άκριτη χρήση τους έχει ως αποτέλεσμα σημαντικές παρενέργειες.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής παραδείγματα:

- Η εφεδρίνη, που χρησιμοποιείται ευρέως ως ρινικό αποσυμφορητικό (χορηγείται ως ΜΥΣΥΦΑ), αντενδείκνυται ή χρειάζεται ειδικές προφυλάξεις σε συγχορήγηση με φάρμακα του καρδιαγγειακού συστήματος.
- Το μη-στεροειδές-αντιφλεγμονώδες ιβουπροφένη (χορηγείται ως ΜΥΣΥΦΑ) αντενδείκνυται σε συγχορήγηση με αντιθρομβωτικά και αντιυπερτασικά φάρμακα.
- Η παρακεταμόλη (ακεταμινοφαίνη) έχει σοβαρές ως θανατηφόρες επιπτώσεις στην υγεία του ήπτη (π.χ. ηπατοτοξικότητα), αν λαμβάνεται χωρίς φαρμακευτική συμβουλή. Ενοχοποιείται από τον Π.Ο.Υ. ως η πρώτη αιτία ηπατοτοξικότητας στη Δύση. Παρόλα αυτά, χορηγείται ως ΜΥΣΥΦΑ.
- Ανάλογα, σοβαρές αντενδείξεις και παρενέργειες έχουν δραστικές ουσίες που περιέχονται σε ΜΥΣΥΦΑ (ορλιστάτη, ρανιτιδίνη, λοπεραμίδη, βισακοδύλη, ακυκλοβίρη κ.λπ.). Θα μπορούσε να αφιερώσει κάποιος πολλές σελίδες για να τις απαριθμήσει όλες.

Σύμφωνα με έρευνα του FDA στις ΗΠΑ, που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό New York Times, το 2006 προκλήθηκαν 450 θάνατοι από οξεία ηπατική ανεπάρκεια, λόγω κακής χρήσης παρακεταμόλης και 790 από γαστρεντερική αιμορραγία εξαιτίας λήψης ιβουπροφένης.*

Η διάθεση όλων αυτών των φαρμάκων δεν μπορεί να γίνεται άκριτα. Απαιτείται η συμβουλή του επιστήμονα φαρμακοποιού ή του γιατρού. Ας αναλογιστούμε μόνο το εξής: παιδιά και εφήβους, επηρεασμένους από τη διαφήμιση, με ελεύθερη πρόσβαση στα ράφια των super markets με τα φάρμακα.

Μόνο στις ΗΠΑ, σύμφωνα πάντα με το FDA, τουλάχιστον 2.000 αυτοκτονίες ανά έτος προκλήθηκαν με λήψη από τους αυτόχειρες υπερβολικής δόσης ΜΥΣΥΦΑ.*

* New York Times, 20/12/2006

2. «Τα ΜΥΣΥΦΑ δεν χρειάζονται ειδικές συνθήκες διακίνησης. Μπορούν να διατίθενται από οπουδήποτε, εκτός φαρμακείου.»

Η διάθεση φαρμάκων από άλλα καταστήματα εκτός φαρμακείου, όπως έχουν αποδείξει πολλές μελέτες, αλλάζει τα κριτήρια διάθεσης, σε βάρος της δημόσιας υγείας και σε όφελος στενά οικονομικών συμφερόντων.

Σύμφωνα με μελέτη του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας*, η απελευθέρωση των ρυθμίσεων που αφορούν τα φαρμακεία δεν οδηγεί σε καλύτερη πρόσβαση στα φάρμακα, ίσα-ίσα, μπορεί να χειροτερεύσει την ισότητα των πολιτών ως προς τη φαρμακευτική περίθαλψη.

Αντίθετα, σε χώρες με κανόνες στη λειτουργία των φαρμακείων παρατηρήθηκε έμφαση στη χορήγηση ΜΥΣΥΦΑ με επιστημονικά και μόνον κριτήρια. Χαρακτηριστικά, στην Ισπανία, ένας στους τρεις ασθενείς που ζητούν από τα φαρμακεία ΜΥΣΥΦΑ φεύγουν χωρίς να τα προμηθευτούν, καθώς ο φαρμακοποιός έκρινε ότι δεν τα είχαν ανάγκη!

Μάλιστα, η ίδια έρευνα επεκτάθηκε και σε χώρες όπου δεν υπήρχε ιδιοκτησιακό καθεστώς των φαρμακείων από τους φαρμακοποιούς και διαπίστωσε ότι η δημιουργία αλυσίδων με ιδιοκτήτες μη φαρμακοποιούς επηρέασε δυσμενώς τη διαθεσιμότητα του φαρμάκου, καθώς τα κριτήρια των επιχειρήσεων αυτών είναι εμπορικά.

Συχνά πυκνά σε όλο τον κόσμο, διατάσσονται από τις αρμόδιες αρχές ανακλήσεις παρτίδων ή και συνολικά φαρμακευτικών προϊόντων, λόγω διαπίστωσης ανεπιθύμητων ενεργειών. Αναρωτιέται κανείς πώς θα μπορούσε να εφαρμοστεί μια τέτοια διαδικασία όταν θα υπάρχουν φάρμακα διεσπαρμένα σε κάθε λογής καταστήματα, μπακάλικα και περίπτερα.

* «Impact of pharmacy deregulation and regulation in European countries». Αυστριακό Ινστιτούτο Υγείας, παρατηρητήριο του Π.Ο.Υ. για τις Πολιτικές Φαρμάκου, 2012).

3. «Απαιτείται η απελευθέρωση της τιμής τους, γιατί έτσι θα μειωθούν οι τιμές τους προς όφελος του καταναλωτή.»

Όλες οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι το αντίθετο θα συμβεί τελικά. Προς αυτήν την κατεύθυνση θα συνεργήσουν οι εξής παράγοντες:

- Η δημιουργία μονοπωλιακών καταστάσεων και πρακτικών εναρμονισμού τιμών από τις μεγάλες εμπορικές αλυσίδες, όπως συμβαίνει σε πολλά είδη διατροφής πρώτης ανάγκης, χωρίς καμία κυβέρνηση να μπορέσει να τις εμποδίσει, παρά τις κατά καιρούς διακηρύξεις. Αντίθετα, στα χιλιάδες φαρμακεία της χώρας, κάτι τέτοιο δεν μπορεί να συμβεί.
- Ο ανταγωνισμός των εταιρειών που διαθέτουν τα ΜΥΣΥΦΑ μέσω διαφήμισης, της οποίας το κόστος βεβαίως θα επιβαρυνθεί ο καταναλωτής.

Εξάλλου, η ίδια έρευνα του Π.Ο.Υ, που αναφέρεται στην παράγραφο 2, διαπιστώνει ότι **δεν υπήρξαν ευρήματα που να τεκμηριώνουν μείωση των τιμών των ΜΥΣΥΦΑ στις χώρες που εφαρμόστηκαν πολιτικές απελευθέρωσής τους.**

Είναι χαρακτηριστικό ότι στην Ελλάδα δεν κυκλοφορούν πολύ γνωστά διεθνώς φαρμακευτικά προϊόντα ευρείας χρήσης, μόνο και μόνο γιατί περιμένουν μια καλύτερη (δηλαδή «απελευθερωμένη») πολιτική τιμών, που θα επιτρέψει στις εταιρείες μεγαλύτερα κέρδη, σε βάρος των καταναλωτών.

4. «Η απελευθέρωση της διάθεσης των ΜΥΣΥΦΑ θα οδηγήσει σε μείωση τιμών, γιατί έτσι συμβαίνει σε άλλες χώρες.»

Αυτό είναι ένα επιχείρημα που προκαλεί θλιβερά χαμόγελα στους φαρμακοποιούς, που βλέπουν τους ξένους τουρίστες να αγοράζουν σε ποσότητες τα ΜΥΣΥΦΑ στη χώρα μας, καθώς στις δικές τους οι τιμές είναι υπερπολλαπλάσιες.

Χωρίς πολλά σχόλια:

Τιμές σε €*:	Ελλάδα	ΗΠΑ	Αγγλία
Voltaren Emulgel 100 gr (Diclofenac)	4,99	16,69	21,51
Depon tb. 500 mg x 20 tb. (Paracetamol)	0,75	2,43	2,79
Aspirin tb. 500 mg x 20 tb. (Acetylsalicylic acid)	1,81	8,61	2,02
Ponstan tb. 500 mg x 15 tb. (Mefenamic acid)	1,70	2,67	2,71

* Έχει γίνει αναγωγή των τιμών σε όμοιες συσκευασίες

5. «Στα βρεφικά γάλατα οι τιμές μειώθηκαν λόγω διάθεσής τους από καταστήματα και super markets. Το ίδιο θα συμβεί και με τα ΜΥΣΥΦΑ, αλλά και τα Συμπληρώματα Διατροφής.»

Το επιχείρημα αυτό, το οποίο έχει κάνει σημαία ο υπουργός Ανάπτυξης κ. Κ. Χατζηδάκης είναι αίωλο. Τα super markets έχουν προχωρήσει στη διάθεση μόνο μιας περιορισμένης γκάμας βρεφικών γαλάτων, με κριτήριο την ευρεία κυκλοφορία και ταχύτητα ανακύκλωσης στα ράφια τους. Σε αυτά παρατηρείται μια οριακή μείωση τιμών, άλλα όχι φυσικά της τάξης του 20-25%, όπως ισχυρίζονται. Ωστόσο, εκτός από αυτά, κυκλοφορούν δεκάδες άλλα βρεφικά γάλατα ειδικής διατροφής (αντιαλλεργικά, βιολογικά κ.λπ.) για τα οποία δεν υπάρχει καμία μείωση τιμών, το αντίθετο μάλιστα. Συμπερασματικά, οι τιμές των βρεφικών γαλάτων μεσοσταθμικά **έχουν αυξηθεί!**

Αν ήθελε ο υπουργός να μην λαϊκίζει, αλλά να διαπιστώσει την πραγματική εικόνα της αγοράς, θα έπρεπε να λάβει υπόψη του μετρήσεις για το σύνολο της αγοράς των βρεφικών γαλάτων και όχι μόνον αυτών που φιλοξενούν τα «πολύτιμα» ράφια των super markets. Θα μπορούσε επίσης, αν ήθελε να προστατεύσει τους καταναλωτές, να δεχθεί την πρόταση των φαρμακοποιών για διατίμηση στις τιμές των βρεφικών γαλάτων, ή έστω να παρεμβεί στην πηγή, δηλαδή προς τους εισαγωγείς που διαμορφώνουν τις τιμές αφετηρίας. Αποτελεί σκάνδαλο πρώτου μεγέθους το ότι οι τιμές εισαγωγής σε όλα τα βρεφικά γάλατα είναι **μεγαλύτερες από τις λιανικές τιμές πώλησης των ίδιων γαλάτων** στις χώρες παραγωγής τους. Ας ερευνηθεί ο κ. Χατζηδάκης ποιοι οικονομικά ισχυροί επωφελούνται από αυτήν τη διαφορά τιμών σε βάρος της ελληνικής οικογένειας και ας αποδείξει ότι στοχεύει πραγματικά στη μείωση των τιμών, μειώνοντας μέχρι και 30% την τιμή εισαγωγής.

Τα υπόλοιπα είναι φθηνός λαϊκισμός, που αφήνει στο απυρόβλητο όσους πράγματι κερδοσκοπούν.

Από την πλευρά τους οι φαρμακοποιοί, όχι μόνο διατηρούν ελάχιστο ποσοστό κέρδους στα βρεφικά γάλατα, αλλά επιπλέον υποστηρίζουν και εκπαιδεύουν το κοινό στην αναγκαιότητα του βρεφικού θηλασμού, που πέραν της οικονομικής διάστασης έχει καίριες συνέπειες στην καλή ανάπτυξη των βρεφών.

6. «Η διάθεση των ΜΥΣΥΦΑ και από άλλα σημεία εκτός φαρμακείου θα βοηθήσει γενικότερα την οικονομία της χώρας, λόγω μείωσης τιμών.»

Αυτός ο μύθος έχει σχέση με μια μυωπική οπτική που έχουν μερικοί «φιλελεύθεροι» οικονομολόγοι, που στεγάζονται στο Υπουργείο Ανάπτυξης και μετρούν τα πάντα με τον ίδιο τρόπο, είτε πρόκειται για φασόλια, είτε για τσιμέντο, είτε για φάρμακα.

Ωστόσο, ακόμα και με τη δική τους στρεβλή οπτική, που παραβλέπει τις ιδιαιτερότητες του φάρμακου ως κοινωνικού αγαθού, η πραγματικότητα είναι διαφορετική: **τα προβλήματα στην υγεία των πολιτών που προκαλούνται από τη μη ορθή χρήση φαρμάκων καταλήγουν να επιβαρύνουν υπέρμετρα τη νοσοκομειακή δαπάνη.**

Δεκάδες μελέτες καταδεικνύουν το γεγονός αυτό: Σύμφωνα με έρευνα του FDA στις ΗΠΑ, το 2006, έγινε εισαγωγή 56.000 περιστατικών στα «επείγοντα» των νοσοκομείων, λόγω κακής χρήσης ΜΥΣΥΦΑ, από τα οποία 2.600 χρειάστηκαν περαιτέρω νοσηλεία.* Εξάλλου, το Michigan University διαπιστώνει σε έρευνα, που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Pediatrics, ότι στις ΗΠΑ το 10,4% των εφήβων και νέων ενήλικων ατόμων, τα οποία νοσηλεύονται στα τμήματα επειγόντων περιστατικών για οποιαδήποτε αιτία, εισήχθησαν λόγω κακής χρήσης κάποιου αναλγητικού ή ηρεμιστικού φαρμάκου.

Δηλαδή συμβαίνει το εξής παράλογο: ενώ τα ΜΥΣΥΦΑ δεν έχουν σχέση με την ασφαλιστική δαπάνη, έρχονται «από το παράθυρο» να την επιβαρύνουν, λόγω των προβλημάτων που προκαλούνται από τη μη ορθή χρήση τους.

* New York Times, 20/12/2006

7. «Σε όλες τις χώρες της Ευρώπης τα ΜΥΣΥΦΑ πωλούνται παντού και όχι μόνον από τα φαρμακεία.»

Στην πραγματικότητα, σε περισσότερες από τις μισές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με πληθυσμό το 57% του συνόλου, τα ΜΥΣΥΦΑ πωλούνται αποκλειστικά από τα φαρμακεία.*

Οι χώρες αυτές είναι: Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, **Ελλάδα**, Εσθονία, Ισπανία, Κύπρος, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Σλοβακία, Φινλανδία.

* Πηγή: PGEU (Pharmaceutical Group of the European Union) 2010

8. «Η διάθεση των ΜΥΣΥΦΑ από τα super markets και άλλα καταστήματα θα διευκολύνει την πρόσβαση σε αυτά των καταναλωτών.»

Υπάρχουν πάνω από 11.000 φαρμακεία σε όλη την Ελλάδα, καταμεμημένα ακόμα και στα πιο μικρά νησιά, τις γειτονιές και τα χωριά, και πάντα κάποιο από αυτά εφημερεύει. Κυριακές, αργίες και νύχτα.

Αντίθετα, τα super markets λειτουργούν μόνο τις εργάσιμες ημέρες και ώρες, ενώ τα κριτήριά τους για τα προϊόντα που διαθέτουν είναι αυστηρά εμπορικά.

9. «Γενικότερα, απαιτείται φιλελευθεροποίηση της οικονομίας σε όλους τους τομείς, και στα ΜΥΣΥΦΑ, για να λειτουργήσει ο υγιής ανταγωνισμός.»

Ειδικά σε ό,τι αφορά τα φάρμακα, η άποψη αυτή είναι **αντιεπιστημονική, αντικοινωνική και υποκριτική**. Πίσω από τις κορώνες φιλελευθεροποίησης κρύβονται επιχειρηματικά συμφέροντα που δεν έχουν κανένα ενδιαφέρον πέραν της κερδοφορίας, ακόμα και εάν αυτή είναι σε βάρος της υγείας των πολιτών.

Η υπαγωγή των φαρμάκων, ΜΥΣΥΦΑ ή όχι, σε μια τέτοια λογική έχει ως συνέπεια την αλλοίωση του χαρακτήρα του φαρμάκου, από κοινωνικό αγαθό και αναγκαιότητα σε εμπορικό είδος. Από τη στιγμή που θα συμβεί αυτό, δεν υπάρχει καμία εγγύηση για την προσβασιμότητα του κοινού στο φάρμακο, την ασφάλεια από τη χρήση των φαρμάκων και τον έλεγχο των τιμών τους.

Στη συνείδηση της κοινωνίας, στην Ελλάδα και σ' όλο τον κόσμο, το φάρμακο δεν είναι ένα απλό βιομηχανικό είδος ή ένα κοινό εμπόρευμα, αλλά ένα κοινωνικό αγαθό, που απαιτεί ειδικές συνθήκες για την έρευνα, την παραγωγή, τον έλεγχο και τη διάθεσή του. Αυτήν την αντίληψη, που εδράζεται στην πραγματικότητα, όσο κι αν προσπαθήσουν στην Ελλάδα, δεν θα καταφέρουν να την αλλάξουν.

Είμαστε υποχρεωμένοι να αναρωτηθούμε: τι θέλουν να πετύχουν τέλος πάντων με την άκρατη και άκριτη «φιλελευθεροποίηση» των πάντων; Να κλείσουν όλες οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις στη χώρα μας, που αποτελούν τον κορμό της οικονομίας και του υγιούς ανταγωνισμού, και να οδηγηθούμε στην κυριαρχία των καρτέλ και της άγριας μονοπωλιοποίησης της αγοράς; Δεν αντιλαμβάνονται ότι έτσι καταστρέφουν τη μεσαία τάξη και διαλύουν την κοινωνική συνοχή;

10. «Οι υπουργοί της κυβέρνησης δεν είναι υπέρ των φαρμακοποιών, των αρτοποιών, των γιατρών κ.λπ. κ.λπ., αλλά υπέρ του συνόλου. Άρα, δεν μας πειράζει η καταστροφή μιας κοινωνικής ομάδας, εφόσον θα ωφεληθεί το σύνολο.»

Το εύρημα αυτό του υπουργού κου Χατζηδάκη, πρακτικά σημαίνει το εξής: Αποκρύβουμε το γεγονός ότι το σύνολο του λαού μας είναι το άθροισμα των φαρμακοποιών, γιατρών, αρτοποιών κ.λπ. Κάθε φορά που θέλουμε να περάσουμε ένα μέτρο που θίγει μια κοινωνική ομάδα, θυμόμαστε ότι είμαστε υπέρ του συνόλου, μέχρι τελικά το σύνολο να αποτελείται από εκατομμύρια ανέργους, χρεοκοπημένους επαγγελματίες και λίγους προνομιούχους.

Οι φαρμακοποιοί όμως, όπως και οι άλλοι επιστήμονες, επαγγελματίες και εργαζόμενοι, δεν είναι από άλλο πλανήτη, είναι κομμάτι του λαού μας, που υποφέρει και πλήττεται βάναυσα από την κρίση.